

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2978

Vragen van het lid **Timmermans** (PvdA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *de veroordeling van twee voormalige presidentskandidaten in Wit-Rusland* (ingezonden 30 mei 2011).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 27 juni 2011).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat twee voormalige oppositiekandidaten in Wit-Rusland veroordeeld zijn tot gevangenisstraf wegens deelname aan demonstraties?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het recht om te demonstreren een groot voorrecht is binnen een rechtstaat en dat met dit recht zorgvuldig moet worden omgegaan?

Antwoord 2

Ja, het recht om te demonstreren is een wezenlijk onderdeel van de rechtsstaat.

Vraag 3

Bent u van mening dat de protesten na de – door onafhankelijke waarnemers als zwaar frauduleus bestempelde – verkiezingen zijn veroorzaakt door deze voormalige presidentskandidaten? Zo, ja waarom? Zo nee, waar ligt volgens u de mogelijke oorzaak?

Antwoord 3

Ja, maar niet uitsluitend. Voormalige presidentskandidaten Statkevitsj en Uss behoorden tot een groep van Belarussische oppositieleden die heeft opgeroepen en deelgenomen aan een demonstratie die bedoeld was als protest tegen de frauduleuze presidentiële verkiezingen van 19 december 2010. Daarnaast waren er vele andere demonstranten. De demonstratie was officieel niet toegestaan. Deze had een vreedzaam karakter en oppositielei-

¹ www.telegraaf.nl 26 mei 2011, www.nrc.nl, 26 mei 2011.

ders hebben de deelnemers opgeroepen zich van geweld te onthouden. In de loop van de demonstratie is door enkele aanwezigen (niet de oppositieleiders) schade toegebracht aan een regeringsgebouw, waarna ordetroepen hard ingrepen, de demonstratie uiteen joegen en honderden deelnemers arresteerden. Volgens meerdere waarnemers zouden de aanvallen op het gebouw zijn uitgegaan van personen die niet tot de oppositie behoren. Deze personen zijn tot op heden niet geïdentificeerd of berecht. Een onafhankelijk onderzoek waartoe internationaal is opgeroepen, heeft niet plaatsgevonden.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het een slechte ontwikkeling is dat er landen zijn waarin het recht op demonstratie nog altijd niet is erkend, dan wel dat er overheden zijn die deelnemers aan demonstraties intimideren of straffen of hardhandig ingrijpen tijdens demonstraties?

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Bent u bereid de veroordeling van de voormalig presidentskandidaten rechtstreeks en in EU-verband ter sprake te brengen? Zo ja, op welke wijze zult u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ja, ik blijf de veroordeling van voormalige presidentskandidaten en demonstranten in bilaterale contacten en in multilateraal kader (EU, OVSE, Raad van Europa, EBRD) aan de orde brengen.

In de EU blijft Nederland zich inspannen om het strikte huidige EU-sanctiebeleid² tegen het regime te handhaven en is Nederland voorstander van aanvullende maatregelen, waaronder economische sancties. De leidraad hierbij moet wel zijn dat maatregelen gericht moeten zijn tegen het regime en dat de bevolking niet onnodig moet worden getroffen. Mede op sterk aandringen van Nederland besloot de EU op 20 juni jl. om de lijst van personen tegen wie sancties gelden wederom uit te breiden (voor het eerst ook met bedrijven), een wapenembargo in te stellen op middelen die kunnen worden ingezet voor interne repressie en verdere leningen van het EIB aan het Belarussische regime afhankelijk te maken van verbetering in de mensenrechtensituatie.

² EU-inreisverbod (incl. bevrozing van financiële tegoeden) van personen en bedrijven; één van de twee landen ter wereld tegen wie EU-handelspreferenties zijn opgeschort; geen steun Europese Investeringsbank; geen macro-financiële EU-steun; geen juridische EU-relatie; alleen deelname multilaterale platforms in het Oostelijk Partnerschap.